

279.
Ramagītā
mūlā sūlokā

आशा सरकारी
233/ I
ASHA ARCHIVES

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीमहादेवजीपार्वतिलाइतलकोउपदेशदिशामा. रामलक्ष्मणाकासवादभयाकातत्वकहन्छन ॥ सीतापरित्यागभयापछि
पत्नीआनेदसर्वकस्योध्यामाविराजमानभयाका. सकलससारमा. मंगलकापनीमंगलसरूपभयाका. यस्तारामचन्द्रले. रामायणप्र
काशगरि. रावणादिदुष्टदेवकावधले. आक्रुजसचलाइजर्षिमाकाश्रेष्ठककुत्थादिहहले. सेवागरियाको. परपराधर्मकनआचरणाआपु
पनिगर्देशोभायमानहुइभया ॥ १ ॥ ताहाप्रान्तकोहियेकदिनमाश्रत्यंतउदारबुद्धिभयाका ॥ यस्तालक्ष्मणालेविंतिगरियाका. रामचन्द्रजोछ
नपेपैलेका. राजाहरुकाशुभकथाहकसा. नगराजाजोछनतिनलेथाहानपाइकन. एकफेरादानभयाकागाइफेरिअर्कोलाइदानदिहा.

श्रीगणेशायनमः ॥ ततो जगन्मंगलमंगलात्मना. विधायरामायणकीर्तिमुत्रमामचचारुपूर्वा. ॥ चरितंरघुनमोराजर्षिवर्योपिसेवितंयथा
१ ॥ सौमित्रिनाष्टुउदारबुद्धिनाराम. कथाप्रहपुरातनिशुभा ॥ राशः प्रमत्तस्यनृगस्पशापतौद्धिजस्यनिर्यक्रमथाहराघवः ॥ २ ॥
कदाचिदेकांतमुपस्थितं प्रभंरामरमालालितपादपंकजं ॥ सौमित्रिरासादितशुद्धभावनः प्रणाम्यभक्त्याविनयान्वितोब्रवीत् ॥ ३ ॥
तंशुद्धवोधोसिहिसंवेदेहिना ॥ मात्मास्यधीशोसिनिराकृतिः स्वयम् ॥ प्रतीयसेज्ञानदृशोमहामतेपाराब्रह्मगाहितसगसगिना ॥ ४ ॥

ब्राह्मणकसण्यमापरिकनक्षपारोभैरहनुययाकोप्रमत्तभैकनहोभनीलक्ष्मणाकनसिक्षागरीभया ॥ २ ॥ कोहियकसमयमा. यकांतमावि
राजमानभयाका. सीतालेशेवागरियाकाछव. चरणाकमललस्कायस्ताप्रभुरामचन्द्रकनलक्ष्मणाजोछभुद्धिचित्रनयाकाछरा. भक्तिलेनत्रभया
का. प्रणामगरिकहिंविनिगर्शभया ॥ ३ ॥ हेरामतिनिर्मलज्ञानछो. सकलदेहिकाआत्मापतीतिमिछो. प्रहृयनितिमिछो. निराकारप
निनिमिछोतथाथितिमाचरणाकसमलमावित्रियाकायस्ताभक्तहरुको. संगगन्यापुरुषहरुलेज्ञानदृष्टिलेनिश्चयगारिछो ॥ ४ ॥

॥ राम ॥

॥ १ ॥

हेप्रभुयोगिहरुलेध्यानगरिन्ना. संसारदेविपारगन्या. यस्तातिमाचरणाकमलमा. मपन्या. जस्तातरहनेथोरैमिहनले. अज्ञानरूपिसमुद्रकनसुखे
ले. तर्न्याउपायमकनसिक्षागर्नुहवसभनिलक्ष्मणालेविंतिगर्दाभया ॥ ५ ॥ श्रीरामचन्द्रलेअज्ञानरूपि. आघकारकोनाशगर्ननिमित्तरआवि
शारूपअहंकारकोनाशगर्नलेवेदशास्त्रमाकहिआयाको. राजर्षिहरुकासुखरूपगहनाभयाकोयसोब्रह्मज्ञानजोछतस्कनश्री
मचन्द्रजोछआकाशरामायणकाप्राणिहरुको. इखहर्न्याभयाकासर्वदाज्ञानबुद्धिलेहरह्यारामजोछनलक्ष्मणाकोनप्रभावसुनी

अहंप्रपंचोस्मि. पदांबुजंप्रभो. भवापवर्गतवयोगिभाविनम् ॥ यथाज्ञसाज्ञान. मयारवारिधिंसुखंतरेष्यामियथानुसाधिमाम्
५ ॥ श्रुत्वाथसौमित्रिवचोखिलतथा. प्राहप्रयन्त्रानिहरः त्रसनंधि ॥ विज्ञानमज्ञानमोपशान्तयेश्रुतिप्रयनेभित्तिपालभूषणं ॥ ६ ॥
रामोवाच ॥ आदौखवर्णा. अमवर्णाति. क्रिया. कृत्वासमासादिनशुद्धमानसः ॥ समाप्यतत्सर्वमुपांतसाधनसमाश्रयेत्तत्तुगुरुमा
त्मलब्धये ॥ ७ ॥ क्रियाशरीरोद्भवहेउरादृताप्रियाप्रियोतोभवतः सुगणिताः ॥ धर्मेतरोतत्रपुनरारीकंपुनः क्रियाश्रुतवरीयतेभव ॥ ८ ॥

कनज्ञानकोउपदेशकहराभया ॥ ६ ॥ हेलक्ष्मणपैलेतआफ्नाआफ्नाजातकोरआफ्नाआफ्नाआफ्नाआफ्नामकोवेदलेकहिगयाकामार्गले.
चित्रशुद्धिभयाकोछोपैलेकोसाधनछोडीआत्मज्ञानक्यासाधनमातयारभयापछिइश्वरजोनिवमित्तसत्तुकाशरामाज्ञाइशवरा
गर्नु ॥ ७ ॥ जज्ञादिगयाकाकर्मजोछनिशरेकाउत्पतिहेनुहुन. तस्मारागजोपुरुषछन. तस्कारागद्वेयनिकाननिकालाछन.
निकस्ताहुभन्याधर्मदेविभिनछनस्मात्तिनदेविफेरिशरिरजन्ममरणाक्रियारूपशंसारचक्रपुमैरहन्छ ॥ ८ ॥ छ ॥

॥ रा. गी. ॥
अ. ॥ १ ॥

तस्मात्कारणकादृभन्वा संसारकोमूलकारणान्नानैह ब्रह्मज्ञानविधिमारुते स अज्ञानकोत्यागजो ह्युप्यविधानगरिच्छ. त्योत्यागपनी
गुरुका मुखदेधिनिस्सृजाकीचनुरिविद्याजो ह्यतस्तेषिज्जुच्छ. कामनाकोरुगुविद्याको प्रशविरोधकसाकोच्छ. ॥ १ ॥ केनभन्वाकामनादेधिनु
तस्याज्ञानकोनाशज्जुच्छ. नतरागद्वेषको नाशज्जुच्छ. काज्जुच्छ. भन्वा दोषलेहितभयाको. कर्मकीउत्पतिज्जुच्छ. न. फेरिकामनामाचित्रजा
ह्यतस्तेषि संसारमाजन्ममरणादुदाकासेलेछे कसकै नतस्मात्कर्मगदीमा कामनाकोत्यागगरिनी न्यामनुष्यलेविदेकी नैकनज्ञानकोचार

अज्ञानमेवास्पृहिमूलकारणं तद्वानमेवाविविधौ विधीयते ॥ विद्येवतन्नाशविधौ परियसीनकर्मन्याज्यसविरोधमीरितं ॥ ८ ॥ नाज्ञानह
निनचरागसंक्षयो भवेन्नतकर्मसदोषमुद्रवेत् ॥ ततः पुनसंस्मृतिरप्यवारिता तस्माद्ब्रह्मज्ञानविचारवान्भवेत् ॥ १० ॥ ननुक्रियावेद
मुखेनचोदिता यथौगविद्यापुरुषार्थशाधनं ॥ कर्तव्यताप्राणाभृतः प्रचोदिताविद्यासहायत्वंमुपैतिसापुन ॥ १ ॥ कर्माकृतोदोष
मभिश्चरतिर्जगौ तस्मात्सदाकार्यमिदमुमुक्षुराः ॥ ननुस्वतंत्रोभवकार्यकारिणीविद्यातकिश्चीन्मनसाप्युप्योक्षितं ॥ २ ॥

गर्ज ॥ १० ॥ वेदमातृगस्तोभन्वाकोछजाहासंमयोदेहरहन्नुताहापर्यन्तअग्नीहीत्रादिकर्मनछोडनुभनीभन्वाको. कर्मतीकामनालेग
योभन्वाज्ञानप्राप्तिनस्तेषीपतिज्जुच्छ. साधनोदहमारहन्नुयेकोभन्वाज्ञानसहायज्जुच्छ. ॥ १ ॥ कदाचित्कर्मनगया. वेदलेदोषदिया
कोछतस्मात्तोक्षरवसभन्वापुरुषले. कर्मजोहोत्यागगर्जकामनाकोमात्रत्यागगर्जकीनभन्वा. स्वतंत्रउयासानाविद्याले ब्रह्मज्ञानवि
द्याजो. सोकनप्राप्तिगराउछतस्मात्ब्रह्मज्ञानभयापनीकर्मकोत्यागनगर्ज ॥ २ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

॥ राम. ॥
॥ २ ॥

जज्ञभन्वाकोयययि. सत्यकार्यछैन. तथापिअरुजोकारकादिछन. निन्कनप्रकाशगरुतस्तेविधिलेप्रकाशगरियाका. गस्ताकर्मलेज्ञानकोडा
रमुक्तिघोलनुर. अक्षयफलज्जुच्छ. यज्ञगदीअरुसामागचाहिनूतस्तेज्ञानलाइपनिकर्मचाहिनूभनन ॥ ३ ॥ तिदेहाभिमानिज्जुच्छ. कर्मले
सहितभयाकाज्ञानितनले. कर्मउत्पतिज्जुच्छ. कर्मछिनडेदेन. रअहंकारयनीसंगज्जुच्छ. कर्मरहितैअहंकारनष्टज्जुच्छ. अहंकाररि
भैज्ञानज्जुच्छ. ॥ ४ ॥ तसर्थज्ञानकोरकर्मकोविरोधज्जुनालेताहानिउइकोएकफलज्जुछैन. वज्जुवृत्तिमर्मफलछकेहिहृत्तिनभयाकोअर्थ

नसत्यकार्योपिहियद्वध्वरः प्रकाशते. न्यानपिकारकादिकान ॥ तथैवविद्याविधितः प्रकाशितैर्विशीष्यतेकर्म. भिरेवमुक्त
ये ॥ ३ ॥ केचिद्वदन्तितीवितर्कसादिनस्तदप्यसदृष्टवि. रोधकारणात् ॥ देहाभिमाना. दभिवडतेक्रियाविद्यागताहकृतितः प्रसिद्ध
ति ॥ ४ ॥ विशुद्धविज्ञानविरोचराचिता. विधात्मवृत्तिश्चरमेतिभगपते ॥ उदतिकर्मास्त्रिलकारकादिभिर्निहतिविद्याविलकारका
दिकं ॥ ५ ॥ तस्मात्पुनर्कार्यमशेषतः सुधिविद्याविरोधान्नसम्बन्धोभवेत् ॥ आत्मानुसंधानपरायणः सदानिवृत्तसर्वेन्द्रियवृत्ति
गोचर ॥ ६ ॥ यावच्छरीरादीभूमाययात्मधीस्तावद्विधेयोविधिवारकर्मतो ॥ नेतीतिवाक्योरद्वितनपिधितज्ञात्वापरात्माप
रात्मानमथत्यजेक्रिया ॥ ७ ॥

॥ रूपज्ञानछ. ज्ञानकर्मकोप्रहृष्टि. निहृत्तिरुफलछन ॥ ५ ॥ तदर्थ. सकलइन्द्रिमदेधिनिहृत्तिभयेरुता
नलेसंगगरिआत्माअनुसंधानभइरहनु ॥ ६ ॥ शरीरअशगिरमनरमनगन्या. विषयादिकजतिकर्मवसुछनेसत्ताहआत्माभनिप्रितिगरि
जी. तिकर्मदणमैलेलायाकाऊन. गर्नेपछनाहादेधिमनलेअधिप्रतितमानिरमनगन्यावसुविषयलेमिथ्यादेध्यापछिआत्माभनदेधी
आत्माप्रकाशज्जुच्छ. कर्मआफैछुदछन ॥ ७ ॥

॥ रा. गी. ॥
॥ ३ ॥

कलातरहलेकर्महुइछभन्याआत्मापरमात्माभन्याजोभेदछतेसभेदकोनिर्भेदभयापरछिकारकादिकर्मगन्यामायाजोछसोआत्मासालयहुन्छ॥८॥
यसविवेकलेमायालभमायछिफेरिअर्कोगतिहुन्छकीभनौलाहेमाइऊदेनः ज्ञानस्वरूपआफैआफइछप्रवृत्तीवेदकाकर्मलेफेरितनमारा
हुन्छनिवृत्तिवेदकाविज्ञानलेमोक्षहुन्छ॥९॥ येकफेराभयनछभयापछीअहंभन्यामतिफेरिऊदेनः नसर्थत्योज्ञानस्वरूपहुअर्कोसहायताहीदेन
२०॥ वेदोपनीषत्काभ्रुतीमायनिप्रवृत्तिमार्गकोविषेदगरिनिवृत्तिमार्गलेआत्माप्रकाशहुन्छभनीभन्याकोछज्ञानलेमुक्तिहुन्छमुक्तैस्वरूपछ

यदायरात्मात्मविभेदभेदकंविज्ञानमात्मनावभातिभास्वएंमनदैवमायाप्रविलीयनेजसासाकाराकारणमात्मसंसृते॥८॥ श्रुतिप्र
माणाभिविनाशिताचसाकथमविद्योतपिकार्यकरणा॥ विज्ञानमात्रादमलाद्वितियतस्तस्मादविद्यानपूनर्भविष्यति॥९॥ यदिस्मनश
नपुनः॥ प्रस्यतेकनहिमस्मीतिमतिः कथंमवेत्॥२०॥ नस्मात्स्वनेत्रानकिमप्यपेक्षते विद्याविमोक्षायविभातिकेवता॥ मानेतिरी
रीयश्रुतिगहसदर न्याशंप्रशस्ताखिलकर्मगास्फुटं॥ एतावदित्याहृवाजिनोश्रुतिः ज्ञानविमोक्षायनकर्मसाधन॥१॥ विद्या
समत्वेनतुदर्शितस्त्वयाकृतुर्नदृष्टांतउदाहृतः समः॥ फलैष्टथकत्वाद्धकारकैकमुसंसाध्यतेज्ञानमतीविपर्यय॥२॥ छ॥

कर्मधर्मसंतानआयमाश्रयगरिगत्याकाहुयालेलेमुक्तिहुन्छ॥ मुक्तैस्वरूपछकर्मधर्मसंतानआयमाश्रयगरिगत्याकाहुयालेआ
त्माप्रकाशहुन्छ॥१॥ ज्ञानकोयज्ञकोयकैभेदहोकीभनौलानतन्योअनारिमात्रिहोवहुकारलेगरिभयाकोयज्ञकृतिकारकादिकारणतयैभ
यापछिनिवृत्तिकोआफैआफस्वरूपज्ञानछरतदर्थइहमार्गकोअमिलवृत्तिछ॥२॥

॥ राम ॥
॥ ३ ॥

त्यो कर्म छे पादेधिपापलागलाभनीकीहिभेननः कर्मलेवन्याकोशरिरछआत्मानजानीकर्मगछर त्येकर्मरूपपापलाग्याकोहुन्छआत्मा
ज्ञान्यापछिकर्मीछेउनुपरमेश्वरको जोगआत्माछ सोकर्मअतितछ॥३॥ आत्माकोरजीवको भेदरहेनछभनीअधिमेलेभन्याको वि
श्वासमानिकतः गुरुवाक्यदेधिजीवरआत्मा येकैभन्या माश्रद्धापूर्वकभुद्धमनलेसुमेरुपर्वतमैनिकेयमैविवेकानितसुखिभैरहुनु॥
तत्त्वमसीयसच्चाकाले जोतिवरोहोभन्याबोधकसोगरिभयोभन्यातत्त्वमन्यातत्त्वमन्याकोपूरात्मा त्वंभन्याकोकिंचित्तो विवेकभन्याकोजी

सप्रत्यवाहोस्वहेमित्यनात्मधिरत्तप्रसिद्धानतुतत्त्वदर्शिमिः॥ तस्माद्वधैस्याज्यमपिक्रियात्मभिर्विधानततकर्मविधिप्रकाशि
ते॥३॥ अज्ञानिन्नतत्त्वमसीनिककतो गुरोः प्रशारादपिभुद्धमानसः॥ विशयचैकात्म्यमंथात्मजीवयोः सुखीभवेमेरुवाप्रकंपन
४॥ आदौपदाथाविगतिर्हिंकाराणो वाक्यार्थविज्ञानधोविधानतः॥ तत्त्वपथाथीपरमात्मजीवका वसीतिचैकात्म्यमथानयोवेत
५॥ प्रत्येकारोक्षादिविरोधमात्मनोर्विहायसंगृह्यतपोश्चिरात्मानोमः॥ संशोधितोलक्षणायाचलाक्षिताज्ञानासमात्मानमथाहयोभवेत् ६

वश्वरूपज्ञानहो॥ असिभन्याको तउइकी येकभयापछिको अभेदकहयाहो एकानितहो॥५॥ तहादेविभिन्नभन्यापूरा जोज्ञानमेटेरसचेत
भैरहनुः अहयहुन्छ॥६॥ अद्वितियकस्तातरहलेहुन्छभन्या परमेश्वरयसोछभन्याविवेकरहेहमालाग्याकाइन्द्रिकागुरा भन्याविवे
कहुइविवेकजोछइश्वरभन्याकादेहिभन्यामतिमेहनुरः अनामभयोयोद्विविधामेयीयाकोजोचैनन्यरूपछ सोएकहो॥७॥
पंचमहाभुतदेधिउत्पन्नभयाका गोलाकोसुषुप्तव आदिअन्यमायारूपआदिकर्मकोरस्थूलविकारमतिमालाग्याकोछरजीव

॥ रागी ॥
॥ ४ ॥

कहिन् ॥ ८ ॥ तेहि जीवका कर्म मन बुद्धि पाच प्राणादशेन्द्रिय इत्यादि पचिस प्रकृति स्थूल सूक्ष्म उपाधिको भेद लागे रत स्कोपर्द लागि जीवका
धिया को छ ॥ ९ ॥ इश्वर मा मन ले लाया को उपाधि मूल प्रकृती माया कल्लो भन्या कर्म संग ऊन्या कर्म संग नासिन्या संसार प्रपंच कन वनाउ
नामा कारणि श्वर रूप भया को नासि दामार उतपत्ति ऊदा म आदि अंतन भया को यत्तो प्रकृती ले एकात्मा जीव इश्वर हो भन र भेद बुद्धि भेद स्या

एकात्म तत्वा ज्ञ हति न संभवे त तथा ज्ञ हस्त्र शरणा ना विरोध त ॥ स्वये पदार्था विव भाग लक्षणा युजे तत्त्वं पद यो र दोष त ॥ ७ ॥ र ३ ॥
दिपं चित्त न भू संभवं भोगालयं इव सुखादिकर्म रानी ॥ शरीर माये तव दादिकर्म ज माया मय स्थूल मुपाधिरात्मनः ॥ ८ ॥
सूक्ष्म मनो बुद्धि दशेन्द्रियै र्युतं प्राणै रपंची कृत भूत संभवं ॥ भोक्तृ सषादे रपि साधनं भवेच्छरीर मन्यद्वि उरात्मनो बुधा ॥ ९ ॥
अनाद्य विद्या मयी हकारा माया प्रधानं नुपं शरीर क ॥ उपाधि भेदा नुयत पृथक् स्थितं स्वात्मान मात्मन्यवधारयेत्क मात ॥ १० ॥
कोशेष्यं तेषु तत्तदा कृती विभाति संगात् फरी कोष लो यथा ॥ असंग रूपो यमजो यता ह्यो विज्ञायते स्मिन् परि नो विचारिते ॥ ११ ॥

का छ न ते हि भेद का पर्द ले आत्मा गती रुध भया को छ अ भेद जो हो सो आत्मा श्वर रूप हो यो पर भे श्वर हो यो जीव हो भन्या यथ क बुद्धि क न लये गो रे स अ भेद
को सम भै रह ॥ ३ ॥ जसौ निर्मल स्फटी का जौ न रंग को प्रच्छ जौ ला म जौ छ र सो हि प्रचार तर ह का को श कारा पया को छ अ न मय प्राणाम म नो म
विज्ञान मय यज्ञै कारा ऊना ते नि कारा मा जला वलु विषय को राग ला प्रजा न्त्ये राग ला प्रजा छ र विज्ञान को विवेक पाउ दैन अदि मै ले भ
न्या का अकर्म का कर्म ले असंग अयो नि अद्वय यत्तो आत्मा सो भासि कुं छ य स विचार ला ग्या का फल का कारा मे ट नुर आत्मा जो छ उपू र्ण छ भनी

॥ रागी ॥
॥ ४ ॥

॥ ११ ॥

बुद्धि को हो भनौ ला न्यो माया का त्रिगुणा इष्टि हो ते स्को काराणि भेद जायत श्व प्रसुषु त्रि शतिन पति मिथ्या ऊन जो आत्मा छ सो त नित्य उत्पत्ति रल येन ऊ
न्या ब्रह्म केवल शिव असंग भाने रू प गुण त्रया तित ॥ २ ॥ बुद्धि हृ त्रि छो डी नि हृ त्रि हृ त्रि लितु कि न भनौ ला देह इन्द्रिय प्राण मन बुद्धि अहं कार
ले सहित बुद्धि को प्रवृत्ति मारा हं जी जन्म मरणा उद्दरोगादिक ले प्रसू ऊदा वारंवार यत्तो रोग फेरि फेरि ला ग्या को छ र जां न्या ले छो उ छ न ॥ ३ ॥
कला तर ह ले छो उ छ न न्या वचन ले कहिया का मन ले कि ह न्या देह आशं का क्रिया कर्म ले गरि न्या जो भ्रां ति छ जग नि वि स्तार मा न्या जो

बुद्धि सिधा वृत्ति रयी हृ श्प ते स्व प्रादि भेदे न गुण त्रयात्मनः ॥ अन्योन्य तो स्मि न्या भिचारितो मृषा नि न्या परे व स्या री के व ले शि वे ॥ २ ॥
देहिन्द्रिय प्राण मन श्चिदात्म तो संगे गारु ज सं परिकर्त ते धिया ॥ वृत्ति स्त मो मूल न या त लक्षणा या व ज वे ता व द सो भ वो ड व ॥ ३ ॥ नेति प्र
मारो न निरा कृ ता खिलो ह दा समा स्वा दित वि द्ना मृत ॥ ज्य ने र शो षं जग दा त्त स ड सं पी न्या य थां भ प्र ज ह नित त्क ले ॥ ४ ॥ कदा
चिदात्मान म नो न जाये ते न क्षीय ते नापि विवर्द्ध नं म व ॥ निरस्त स वा ति शय सुखात्म कः स्वयं प्र भ स र्व ग तो य म द य ॥ ५ ॥ छ

हृ मि भा हो भ नि फल को र स या इ सं नुष्ट भया पछिल को सिद्धि ज सो रि फालि न्छ न ते स वै देहा दि देष न्या भरी को सार आत्मान त्व हो म वै
छो डी आत्म व त्वा मृतान न्द रूपि भौ रह न ॥ ४ ॥ यज्ञादिकर्म का भोग को मुख भंदा वट ता क्पा छ भनौ ला न जन्म छ न म छ न वृद्धि छ न क्ष
क्षय छ देह का उपाधि विकार ना ह छौ न न व ता आ फे आफ ज क्षय आ न द स ह ज छ ॥ ५ ॥

॥ रागी ॥
॥ ५ ॥

यस्तो पूर्णान्तरूपत्वाविधेयनमन्यामन्याः इव पाउ न्याको होका हो भनौ ला भुध्याउ न्या रनाउ ला भन्या अज्ञान हो. आफै बुद्धि पहि विवेक
विज्ञान ले अज्ञान लय भयापछि प्राप्त. बहिसहज सुखात्मक पूर्ण आफै हो ॥ ६ ॥ अज्ञान लक्षण यत्न रहले विचारार्ज. नस्तै अभ्यास मागे रि
लाइ सख्य मा नी उराउ छुन परत ज्ञान ले. सर्प हो रनडोरि भनी प्रतीत प त्यापछि सर्प भन्या भये हराउ छु. जला को तस्तो नैसा चोड्याउ पा
यवताउ छु डोरी का सर्प लाइ शिर पुछर आदी सबै मिथ्या हो ॥ ७ ॥ विमल अक्षय अमराउ माया रहित शक लविकार शुभ्य आत्मा छु ने

एवं विधे ज्ञान मय सुखात्मक भवो भवान्नो ध्यात्सवशात्प्रकाशने ज्ञाने पिलीयेन उखः मय प्रतीयते विरोधान्ध्यानात् ॥ ६ ॥

यदेत्यादेन्यत्र विभाच्यते भ्रमादध्यासमित्यादुरमे विपश्चितः ॥ आसर्प्य भूते हि विभावने यथा रज्ज्वादि केन दृढ विभवे जगत् ॥ ७ ॥

विकल्पमाधारिते चिदात्म केहंकार एष प्रथमः प्रकल्पितः ॥ अभ्यास एवात्मनि सर्वकारो निरामये बुद्धिगोके बले पर ॥ ८ ॥

इच्छादिगोदि सुखादि धर्मास्ते निकासदा धियः संसृतिहेतवः पर ॥ यस्माद्यमु प्रोक्तं भावतु सुखं भूतं परा विभो यत्र हितः ॥ ९ ॥

समात्मा वैषि भिनं मेध रूपक सोरि भयो भन्याने स आत्मा माजी वैप राक्रम भयाको गराउ छि छु ने दिगुगा बुद्धि देषी अहंकार ऊन्छ अहं
कार देषी मोह ऊन्छ मोह देषी अज्ञान ऊन्छ अज्ञान देषी जगत वितार ऊन्छ ये वितार देषी अज्ञान ऊन्छ अज्ञान देषी जगत वितार ऊन्छ ये वितार
देषी बुद्धि भे म भयाको छु सङ्गुका का का के विधास ले गरा बुद्धि लय गने आत्म श्वरूप ऊन्छ ॥ ८ ॥ आत्मा बुद्धि देषि बाहिक देषिया का जती का
रा विवेक छु ति संसार का हेतु भयाका उरि गरा बुद्धि का धर्म ऊन्छ गरा बुद्धि लय भयापछि सुख स्वरूप परा मित्र रहन्छ भनी कले भन्या काऊन

विमल अक्षय अमराउ माया रहित शक लविकार शुभ्य आत्मा छु ने
॥ रागी ॥
॥ ५ ॥

गुण बुद्धी सा परमात्मा को लुख विम्वर ते सगुण मा बाधिया को आत्मा जीव कहिन्छ त्यो गुण बुद्धि का सा छि मय आत्मा बुद्धि मात्र मऊं भन्या के ध भया
पछि गुण बुद्धि विल बुद्धि को आत्मा को छि गुण भे कन प के माया ले बाधिया को विवेक कहिन्छ माया ले आत्मा मन बुद्धि इति भये उस्का गुण उस्मा उस्का
गुण उस्मा यहा यर मासित भे कन बाधिया को छु र जीव जड बुद्धि चेतन्य भन्या उलो विवहार चल्या को छु जस्तै लोहा अघिय स्फुर फला मताते
अग्नी वाडलो भन्या कारण पतन छु डुयो व्यवहार सचा भनी संसार ले गाउ छु ॥ ९ ॥ एस्ता तरहले कुरा व्यवहार ले बाधिया को जीव सा चो पद

अनाद्यविशोऽवबुद्धिविम्बता जीवप्रकाशो यमिति र्यने चित ॥ आत्मा धिये साक्षित या एथ क स्थितो बुद्ध्या परिच्छिन्न परः स एव हि ॥ १० ॥

चिद्विबसाश्चात्मधियां प्रसंगत स्वेकत्र वासादनला कलो हवत् ॥ अयो न्यम ध्या सवशात्प्रतीयते जज्ञ इत्तं च विदात्मचेतसो ॥ १ ॥

गुरोः सकाशादपिवेद वाक्य ता संजात विद्यानुभवो निरिश्चितम् ॥ स्वात्मानं मात्मस्थमुपाधिवर्जितः त्यजेदशेषे जडमात्र गोचरे ॥ २ ॥

प्रकाशरूपो यह जो महदयो सकृदि भातो ह मे ती व निर्मलः ॥ विशुद्ध विज्ञान वनो निरामये संपूर्ण आनन्द मयो ह क्रिय ॥ ३ ॥ छ ॥

कसोरि पाँउ छु न भन्या सङ्गुका वाक्य ले कहिया को वेद तत्व मसी का बोध विसेक ले गुण बुद्धि कार गुण आत्मा को आत्म श्वरूपै जानेर
बुद्धि का गुण छोडी गुणा तित भे आत्मा मालय अभ्यास ले पूर्ण भई रहनु ॥ २ ॥ ते स अभ्यास ले गरे र कस्तो पूर्ण ऊन्छ भन्या अज अ
द्वय अमल अक्रिय अलोक अनाथ यस्तो श्वरूप प्रकाश ऊन्छ ॥ ३ ॥ सर्वदा मुक्तै श्वरूप अचिन्त्य शक्ति रूप परमातं दे श्वर भ
याको अति द्रिय ज्ञान को निधि विविकार स्वस्वरूप अनंत पार यस्तो माया योगी ज न ले पाया को छु रा सोहि जोग ले गरियो गी ज न म

॥ रागी ॥
॥ ५ ॥

॥ रा. गी. ॥
॥ ६ ॥

यसभावनाकोफलकाछभनौलाजसैरसादिऔषधिषायेरपिणकोरोगहुइदछरपिणउपुजंरोगहरिऔषधिलिनऊंछनसै. तसआत्मा
ज्ञानभ्यासलेमायाआयमुलाउन्मा. भूतप्रकृतिविकारगुठीलऊंछअभ्यासलेअभ्यासात्मापुर्णऊंछ॥५॥ लयेभ्यासगन्याउपायएकांत
निर्भयस्थलमादृढासनगरिविषयवसुमाजात्याइन्द्रियकनविवेकलेनिर्मलभैआत्मादेखिदोश्रोकेहिछैनभंन्याभावनालेविमलआ
श्रयभैसाधनाकोयुक्तिदेखिअयुक्तभैविज्ञानलेआत्मास्वस्वरूपभैरहउ॥६॥ वादिरर. भित्रपनिस्सारकाविज्ञानलेहसगरिद्वितियना

सदैवमुक्तोहमचिन्मशक्तिमाना. तौन्द्रियज्ञानमविक्रिआत्मकं॥अनेतपाणेहमहनिमिबुधैविभाविनोहंइदीवेदवादिभि॥४॥ एवं
सदात्मानमषाणितान्मना. विचार्यमाणस्थविशुद्धभावना॥ह्यादविद्यामचिरेणकारकैरसायेतयइउपासितरूज॥५॥
विविक्तआसिनउपाएतेन्द्रियोविनिर्जितात्माविमलोतराश्रय॥चिभावयेदेकमनेयसाधनोविज्ञानदृक्केवलआत्मस्थित॥६॥
विश्वंयदेत्यरमात्मदर्शनंविलापयेदात्मनिसर्वकारणो॥पुर्णश्चिदानंदमयोवतिष्ठतेनवेदवाह्यंतचकिंचिदांतरं॥७॥ पूर्वसमा
धेरखिलेविचितयेदौकारमानंसंचराचंजगत॥तदेववाच्यं प्रणावोहिवाचकोदिभाव्यतेज्ञानवशांनवोधत॥८॥ अकार
संज्ञःपुरुषोहिविश्वकोसुकारकमेजसःइत्येतेक्रमात्॥प्राज्ञोमकारपरिपश्यतेखिलेसमाधिपूर्वनतुतत्त्वतोभवेत्॥९॥
स्त्रीकेवलसच्चिदानंदश्चरूपभैरहउ॥१०॥ जौनयोमैलेकहिआयाकोपूर्वसमाधिस्थिरभयेनभन्याजगत्तोछदेहाआयगरिसंपूर्णालाह
एकाकाररूप. विभिन्नभावनागरिरहनु॥पूर्वाभ्यासमामतिपुण्यापछिसोहिअभ्याससारहनु॥११॥ स्वप्नजाग्रतसुषुप्तिनिनअवस्थानिनग
णालेऊंछरतदात्मकोप्रणाचहोरप्रणावाभ्यासलेगुणातितऊंछन॥१२॥

॥ राम ॥
॥ ६ ॥

प्रणावाभ्यासलेकलाविवेकलेलयगर्तभन्या. अकारलाहोकारमातिनगर्तउकारलाइमकारसालयगर्त॥५०॥ मकारलाइअभ्यासमाल
येगर्त॥ एखिविवेककोलयेलिनभयापछिबहिपूर्वसमाधिसवरूपसुखाफैऊंछयसासिलेसमाधिअभ्यासराखत्यालाह. अभासैलेमे
रोश्वरूपप्राप्तऊंछकामकोधइत्यादिइन्द्रियकाविकारदेखिरहितभयाको. सुखसमाधिभयापछिमेरास्वरूपयेहो. अदृश्यकोदृश्य
प्रकाशऊंछ॥१३॥ यसांतरहलेआत्मानंदरूपमायाप्रयंचरहितनित्यानंदसुषुप्तिप्रकाशअचलविश्वत. स्थिरसमुद्रमांरूपसोउसऊंछ॥१४॥ यसारितिकोआ

विश्वंतकारपुरुषंविद्यायेउकारमध्योवऊंछधाववस्थित॥ततोमकारेप्रविलियतेजसंक्षितियवर्णाप्रणावसंचातिमे॥५०॥ मकारमध्या
त्मानिचिघनेयरेविलापसत्याज्ञमपिहकारणो॥सोहंपरंउंसदाविमुक्तिमःक्षितानंदकं. मुक्तउपाधितोमलो॥१५॥ एवंसदाभ्यस
साधियोगिनोनिष्ठसेवेन्द्रियमागोचरस्थितिविनिर्जिताशेषरिपोरहसदादृश्योभवेयजिनषडुगात्मन॥१६॥ आस्तेसविनित्यात्म
सुखप्रकाशकःसाक्षाद्विमुक्तोचलसिधुवारिवत्॥१७॥ ध्यात्वेवमात्मानमहर्निशमुनिसिद्धेतदामुक्तमयस्तबंधन॥प्रारब्धमभंन
भिमानवर्जितो. मयैवसाक्षात्पुविलीयतेततः॥१८॥ आदौचमध्येचतथैवचांततोभवविदित्वाभयइकाकारां हित्वासमस्तविधिव
दचोदितंभजेत्त्वमात्मानमथावितात्मना॥१९॥

॥द्वयध्यानलेअहर्निशकोविवेकरहितभैकनसमस्तमुक्तबंधकाउपायलेमायाबंधमेदी
कनप्रारब्धकर्मनिमित्तभोगगरोअभीमानभंन्यभयाको. यसासमाधिलेसाक्षात्मेराश्वरूपऊंछ॥२०॥ उलाकोलोकआयजगतकाधर्मलेपनीनया
इत्यायस्तेधर्मलेमात्रपाइया. सवधर्मकोधर्मस्वरूपभयाकोयसज्ञानकाअभ्यासलेखापछिअवस्यतत्त्वश्वरूपऊंछचाहिउजुनयेस्वरूपहो.

॥ रागी ॥
॥ ७ ॥

अन्यधर्मको आदिमध्यअन्यमाडखदोषभय शोकको कारण शंसार हो यो मिथ्या बुझिसकत विधिवाद छोडी अखिलसंघर्षा प्राणिचराचरका आत्मस्वरूप परब्रह्मकन्या हे विज्ञानगरि भजनु ॥ ५ ॥ यो भावनामनले जानी जो जी र हन्छ समुद्रमा जल मिलि दावटति न देखन्या उदमा उदमिल्याको घेदा भूटी घर्ति मा मिलि तेस भित्रको आकाश मराका रामा मित्याको सुक्ष्मवायुमा महावायु मित्याको जसै यो सबै भिन्न देखी देन फेरि जसै यस संसारसा आकुले भेदन पायाको जगामा वसी दिसा विदिसाको कहिन जानि भ्रम जंझूर्यो र यद्गदग सेठाउमा वसी चतुर्दिशाको विचार रहन्छ

आत्मन्यभेदेन विभावयन्निदं भवत्यभेदेन मयात्मनस्तदा ॥ यथा जलं वारिनिधौ यथा पत्रक्ष्मि देवियञ्चोष्मनि लेयथानिल ॥ ६ ॥

इत्थं यदीक्षेत हिलोक संस्थितो नगन्मृषेवेति विभावयन्मुनि ॥ निराकृतत्वाश्रितियुक्तिमानेतै यथै उभे दोदिशी दिग्गुमादयः ॥ ७ ॥

यावेन पश्यं दखिलं मयात्मकं तावन्मद्वारा धनतत्परो भवेत् ॥ अद्यात्तु रन्मृजितं भक्ति लक्षणो यस्य स्पष्ट शोहमहर्निशो हृदी ॥ ८ ॥

रहस्यमेतत् श्रुतिसारसंग्रहं मया विनिश्चितं बोधितं प्रीयात् ॥ यस्त्वेतदालोचयतीह बुद्धिमान्समुच्चये पातकराशि भिक्षणात् ॥ ९ ॥

त्यो अधिको स्वरूप जन्तु तले स्वरूप मपर भेद भै मिल्छन् ॥ ६ ॥ भ्रम जांछन् तसै यस ज्ञानका अभ्यास ले गरि आत्मा शरीर मान न रहि शूर्य सै उदय जन्छन् र इन्द्रिय सुख दुख र विजगत मिथ्या देखि छुत व भ्रम छुट्छ ॥ ७ ॥ जाहा समय सो ज्ञान सर्वत्र आत्मा भन्या बोध भयाको छैन ता हा संममक्ति पूर्व कर्म रो आराधना गरी आश्रय मार्ग प्रति नगर्नु र मेरो यो अभ्यास दृढ भयाय छि मेरो आत्मानुभव जन्छ ॥ ८ ॥ योग प्रअतिगोप्य रहस्य वेद देखि मैले मद्रक्त कहित अंत कर्ण हृदय मन र पी शुद्ध भया का ति मि मेरो वज्रत प्रिय जनाले हे भाइ तक्ष्मणा यो तत्त्व आत्मज्ञान कथा

॥ राप ॥
॥ ७ ॥

ASMA ARCHIVES

233/

I

சுருதி நூல்